Krašto turtas – išsaugota atmintis

Rūpinasi atminimo išsaugojimu ir tęsia pradėtus darbus

Vyskupas Jonas Kauneckas. Gedimino Nemunaičio nuotr.

Paminklinis akmuo Lietuvos partizanų apygardoms.

Iš kairės – Ukmergės rajono savivaldybės meras Rolandas Janickas, vyskupas Jonas Kauneckas ir kultūrologė Albina Saladūnaitė.

Lina SUKACKIENĖ

Liepos 17-ąją suėjo septyneri metai nuo mūsų kraštiečio monsinjoro Alfonso Svarinsko mirties.

Jo pradėtus darbus tęsia ir atminimo išsaugojimu rūpinasi Monsinjoro A. Svarinsko atminimo draugija.

Jos nariai kasmet organizuoja Lietuvos laisvės kovotojų atminimo šventes Didžiosios Kovos apygardos partizanų parke. Tokia šventė vyko praėjusią savaitę.

Mirus A. Svarinskui, atminimo draugijos steigimo iniciatore buvo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarė Birutė Valionytė. Draugijos siekis – monsinjoro iškeltų tikslų įgyvendinimas. Šios draugijos pirmininko pareigas eina vyskupas Jonas Kauneckas.

Ukmergės rajono savivaldybės meras Rolandas Janickas pasakoja, kad po monsinjoro mirties sukvietė visas suinteresuotas organizacijas ir asmenis bendrai jo priesakų įgyvendinimo veiklai.

Toje grupėje dalyvavo vyskupas J. Kauneckas, knygos apie Didžiosios Kovos apygardos partizanų parką „Kovų už laisvę keliu į amžinybę“ autorė profesorė, habilituota mokslų daktarė Ona Voverienė ir kiti žymūs žmonės.

Turėjo tris siekius

„Monsinjoras A. Svarinskas, Lietuvos partizanų kapelionas, rūpindamasis laisvės kovų dalyvių atminimu, turėjo tris tikslus. Pirmasis tikslas buvo žuvusių Laisvės kovų dalyvių nežinomų kapų paieška, tinkamas jų pagerbimas ir palaidojimas“, – pasakoja vyskupas J. Kauneckas.

Vyskupas pastebi, kad šis judėjimas mūsų valstybėje vyksta iki šiol. Randami vis nauji bendri kapai, identifikuojamos asmenybės ir tinkamai valstybiškai laidojami mūsų tautos didvyriai.

„Nors būsiu gerokai pavargęs po šventės Ukmergės rajone, sekmadienį vyksiu į Gudžiūnus, kur bus laidojamas Pranciškus Prūsaitis-Lapė, Lietuvos laisvės kovų dalyvis, Vyčio kryžiaus ordino kavalierius“, – pasakojo neseniai mūsų pakalbintas vyskupas J. Kauneckas.

Sako, kad kitas monsinjoro A. Svarinsko tikslas buvo pirmojo Lietuvos Respublikos ministrų kabineto tinkamas įamžinimas ir pagerbimas.

Monsinjoro noras buvo Didžiosios Kovos apygardos partizanų parke pastatyti memorialą sušaudytiems ministrams.

Ir šis siekis buvo įgyvendintas – kiekvienam iš ministrų skirtas atskiras bareljefas. Memorialo architektūra savo forma primena ministrų kabinetą. Prie šio projekto įgyvendinimo prisidėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Ukmergės rajono savivaldybė ir privatūs asmenys.

Trečioji monsinjoro A. Svarinsko svajonė – iškilus paminklas visiems Lietuvos partizanams. Ši svajonė taip pat išsipildė – paminklas praėjusiais metais pastatytas Raseinių rajone, dviejų respublikinės reikšmės kelių sankryžoje, Kryžkalnyje.

Vyskupas sako, kad visi A. Svarinsko tikslai pasiekti, bet atminties žygis neturėtų nutrūkti.

J. Kauneckas dėkingas merui R. Janickui, kuris aktyviai dalyvauja renginiuose ir prisideda prie kilnios partizanų kovos pagerbimo ir įamžinimo misijos. Jis perduoda merui padėką dėl apgalvoto sprendimo partizano Juozo Krikštaponio atminimo atžvilgiu – nenugriauti paminklo, kol nepriimtas toks teismo sprendimas.

Siejo bendri tikslai

Atradęs laiko pabendrauti su „Ukmergės žiniomis“, vyskupas J. Kauneckas pasidžiaugė profesoriaus Donato Stakišaičio indėliu į šios draugijos veiklą. Pasakojo, kad profesorius rūpinasi koplytstulpių statyba, bendrauja su skulptoriais ir draugijos aktyvistais. „Jo indėlis šiame atminties išsaugojimo žygyje yra labai svarbus“, – pažymi dvasininkas.

Vyskupą J. Kaunecką su monsinjoru A. Svarinsku siejo bendri tikslai ir didelis pasitikėjimas vieno kitu.

Jie abu 1978 metais dalyvavo steigiant Tikinčiųjų teisių gynimo komitetą ir aktyviai dalyvavo šioje veikloje. Vėliau nuolatos palaikė glaudžius santykius.

„Visą dešimtmetį, dar esant gyvam monsinjorui A. Svarinskui, aš vadovavau toms pagerbimo pamaldoms parke. Atvykite ir pamatykite, kiek daug tame parke pastatyta kryžių, koplytstulpių... Tai – mano paskutinė darbo vieta“, – sako vyskupas J. Kauneckas.

Pasakojo, kad Didžiosios Kovos apygardos partizanų parke daugumą paminklų statyti be Vyriausybės paramos: „Bažnyčios ir žmonių iniciatyvos dėka vyksta šis judėjimas visoje Lietuvoje.“ Vykdant memorialo statybos ir kitus projektus buvo gautas dalinis finansavimas.

Vyskupas sako, kad tai yra gražiausia, ką gali dabartinės kartos žmonės skirti mūsų valstybės Laisvės kovų dalyviams.

Pastatė atminties akmenį

Šią vasarą Ukmergės rajono savivaldybės iniciatyva parke pastatytas simbolinis atminimo akmuo.

Architektė Virginija Bakšienė padovanojo plokštę, kurioje, kaip ir Kryžkalnio memoriale, sužymėtos visos Laisvės kovų apygardos, veikusios Lietuvos teritorijoje. Įdomu tai, kad architektė turėjo seną monsinjoro A. Svarinsko vizitinę kortelę, kurioje buvo parašyta „Alfonsas Svarinskas Lietuvos partizanų kapelionas“ ir ją pridėjo prie žemėlapio.

„Ukmergės rajono savivaldybės užduotis buvo surasti akmenį“, – pasakoja meras R. Janickas. Akmenį padėjo rasti Vidiškių seniūnas Virginijus Štaras. Esame patenkinti šiuo atminimo ženklu ir jaučiamės prisidėję prie monsinjoro priesakų įgyvendinimo.

Mero požiūriu, šio parko trauka ir panaudojimo galimybės gali būti dar labiau išplėstos.

Čia galėtų vykti dainuojamosios poezijos festivaliai, partizanų eilių skaitymai ir kiti renginiai.

Pradžia jau padaryta. Minint Baltijos kelio 30-metį, meras pakvietė 8 rajonų delegacijas – visus tuos, kurie kelyje stovėjo mūsų rajono teritorijos ruože.

Šia proga Laisvės kovų dalyvių atminimas buvo pagerbtas Didžiosios Kovos apygardos partizanų parke.

Atminimo ženklus restauruos

Atminimo ženklai Kadrėnų kaime įsikūrusiame parke iki šių metų buvo statomi kiekvienais metais. Tačiau norima padaryti pertrauką.

Praėjusią savaitę Laisvės kovotojų atminimo renginį vedusi kultūrininkė Albina Saladūnaitė perdavė organizatorių žinutę, kad dvejus ateinančius metus atminimo ženklai statomi nebus, o per tą laiką bus prižiūrimi ir restauruojami esantieji mediniai atminimo ženklai. Kai kuriems iš jų atnaujinimas verkiant reikalingas.

Tokią savotišką pertrauką norima padaryti iki monsinjoro A. Svarinsko mirties dešimtųjų metinių.

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje dirbanti A. Saladūnaitė į mūsų rajone Didžiosios Kovos apygardos partizanų parke vykstančius renginius atvyksta kasmet. Ir ne tik kaip dalyvė, o ir kaip jų vedėja.

Sako, kad renginius veda be jokių honorarų. Mano, kad tai jos, kaip kultūros srities darbuotojos, pilietinė pareiga.

Pašnekovė pasidžiaugė, kad yra vyskupo J. Kaunecko veiklos gerbėja ir nuolat dalyvauja jo buriamuose katalikiškuose renginiuose.

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS

Kovotojų atminimas pagerbtas Didžiosios Kovos apygardos partizanų parke.